

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI – 4101-022-01/2014

P/14/084

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/14/084 Zarządzanie własnością intelektualną w szkołach wyższych.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 października 2011 r. do 30 września 2014 r., z uwzględnieniem zdarzeń przed lub po tym okresie, mających znaczenie dla kontrolowanej działalności.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Violetta Nowak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93070 z dnia 18 grudnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Politechnika Łódzka, ul. Żeromskiego 116, 90-924 Łódź (dalej: Uczelnia lub Politechnika).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Rektor Politechniki Łódzkiej prof. dr hab. inż. Stanisław Bielecki (dalej: Rektor). (dowód: akta kontroli str. 3-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Zagadnieniom związanym z zarządzaniem własnością intelektualną nadano wysokie znaczenie w zaktualizowanej w 2015 r. strategii rozwoju Politechniki. Obowiązujący w okresie objętym kontrolą „Regulamin zarządzania prawami własności intelektualnej oraz zasadami komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych” (dalej: regulamin) spełniał wymogi art. 86c ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym², umożliwił wyraźne określenie uprawnień i obowiązków zarówno pracodawcy, jak i pracowników do dóbr niematerialnych, a także osób trzecich korzystających z zasobów Uczelni. Postanowienia regulaminu nie zawsze były przestrzegane – mimo wymogu, nie zawarto stosownych umów o zasadach podziału praw własności intelektualnej powstałych podczas współpracy z twórcami dziewięciu patentów, którzy nie byli pracownikami Politechniki.

Uczelnia skutecznie wspomagała pracowników w rozwijaniu wiedzy przydatnej z punktu widzenia komercjalizacji m.in. poprzez ustanowienie systemu zachęt finansowych oraz rozwiązań promujących rozwój zawodowy, a także tworząc odpowiednie warunki o charakterze organizacyjno-administracyjnym. Politechnika chroniła powstałe przedmioty własności intelektualnej, w szczególności patentując rozwiązania w liczbie znaczącej w odniesieniu do innych wyższych uczelni i instytutów naukowych w Polsce³. Stwierdzono jednak przypadki korzystania z zewnętrznych kancelarii patentowych z obawy przed niezapewnieniem kompleksowej obsługi przez rzecznika patentowego Uczelni, a także niezamierzonej utraty ochrony patentowej z powodu braku środków finansowych na jej utrzymanie lub zaniedbania wniesienia stosownych opłat do UP RP.

W celu budowania ekonomicznego potencjału posiadanej wartości intelektualnej powołano spółkę celową w rozumieniu art. 86a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, której powierzono zarządzanie własnością intelektualną o wysokim potencjale komercyjnym. Powstałą na Uczelni wiedzę wykorzystywano w praktyce poprzez sprzedaż patentów⁴, know-how i znaków towarowych (w badanym okresie na łączną kwotę 3.214,7 tys. zł), wniesienie praw do trzech spółek spin-off, do Łódzkiego Regionalnego Parku Naukowo-

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.

³ W 2013 roku Uczelnia została sklasyfikowana na trzecim miejscu pod względem największej liczby zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych dokonanych w Urzędzie Patentowym RP (dalej: UP RP).

⁴ W wyniku działań komercjalizacyjnych doprowadzono do sprzedaży ok. 6% posiadanych patentów.

Technologicznego sp. z o.o., a także poprzez wdrożenia i realizację prac badawczo-rozwojowych we współpracy z gospodarką. W badanym okresie funkcjonowały dwie ogólnodostępne bazy technologii, zawierające ofertę Uczelni skierowaną do otoczenia społeczno-gospodarczego, jednak dane w nich zawarte były częściowo niespójne. Najczęściej wskazywaną przez pracowników Uczelni barierą skuteczności komercjalizacji patentów był niski stopień zaawansowania technologicznego większości z nich. W dwóch przypadkach komercjalizacja własności intelektualnej odbyła się z naruszeniem przepisów wewnętrznych Uczelni.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wspomaganie naukowców w rozwijaniu wiedzy przydatnej z punktu widzenia komercjalizacji

Opis stanu faktycznego

W „Strategii Politechniki Łódzkiej na lata 2008-2020⁵” jako jeden z celów rozwojowych wskazano przekształcenie Uczelni w nowoczesny, innowacyjny i badawczy uniwersytet techniczny, wykorzystujący szanse na uzyskanie przodującej pozycji na rynku innowacji. Strategicznym celem Uczelni była współpraca z firmami z regionu i kraju, poprzez oferowanie im innowacyjnych rozwiązań, a drogą do osiągnięcia tego celu miało być zorientowanie nauki i technologii na potrzeby gospodarki i wiedzy. Zadanie podejmowania przez Uczelnię działań zmierzających do wykorzystania osiągnięć nauki i techniki w gospodarce zostało wskazane także w statucie Politechniki⁶. Dokumenty te nie zawierały szczegółowych zasad dotyczących wewnętrznej strategii w zakresie zarządzania własnością intelektualną i mierników oceny osiągania założonych celów.

W 2015 r. po dokonaniu ewaluacji działań podejmowanych przez Uczelnię w latach 2013-2014, przyjęto strategię rozwoju Politechniki na lata 2015-2020⁷. W zaktualizowanej strategii nadano wysokie znaczenie zagadnieniom związanym z zarządzaniem własnością intelektualną, wskazano konieczność wzmocnienia działań Uczelni w obszarze innowacyjności badań naukowych, transferu zaawansowanych technologii, intensyfikacji działalności patentowej pracowników oraz przewidziano premiowanie kreatywnych pracowników naukowych. Rozwój transferu technologii Uczelnia planowała realizować między innymi poprzez bardziej intensywny rozwój przedsiębiorczości akademickiej, tworzenie spółek spin-off, partnerski udział w strategicznych konsorcjach naukowo-technicznych, współpracę z gospodarką oraz wykorzystanie środków zewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str.11-57)

W Uczelni funkcjonował mechanizm motywowania pracowników do prowadzenia działalności patentowej poprzez stosowany system zachęt materialnych i stymulowanie rozwoju zawodowego.

Tworzenie i patentowanie wynalazków przez pracowników naukowych i dydaktyczno-naukowych miało wpływ na okresową ocenę wyników ich pracy⁸. W ocenie tej przyznawano określoną liczbę punktów za osiągnięcia w prowadzeniu badań i prac rozwojowych, w tym zgłoszeń patentowych, opatentowanych wynalazków, praw ochronnych na wzory użytkowe oraz wdrożeń. Uczelniane kryteria oceny ww. osiągnięć pracowniczych odpowiadały kryteriom stosowanym do oceny parametrycznej jednostek naukowych, dokonywanej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym⁹, przy czym na Uczelni znacznie wyżej punktowano dokonanie zgłoszenia patentowego i uzyskanie patentu międzynarodowego¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 58-78)

⁵ Uchwała Nr 19/2008 Senatu Politechniki Łódzkiej z dnia 26 listopada 2008 r.

⁶ § 6 pkt 2 statutu przyjętego uchwałą Nr 1/2012 Senatu Politechniki Łódzkiej z dnia 27 stycznia 2012 r.

⁷ Uchwała Senatu Uczelni z dnia 25 lutego 2015 r.

⁸ Zgodnie z zarządzeniem nr 4/2010 Rektora Politechniki Łódzkiej z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie ustalenia ankiety do przeprowadzenia okresowych ocen wyników pracy nauczycieli akademickich.

⁹ Dz. U. z 2014, poz. 1126.

¹⁰ Punkcja oceny parametrycznej za patent międzynarodowy wynosi 25 pkt, a za zgłoszenie patentowe – 2 pkt, natomiast w ankiecie oceny okresowej pracowników Uczelni patent międzynarodowy premiowano 35 pkt, a zgłoszenia patentowe krajowe i zagraniczne odpowiednio 10 i 15 pkt.

Uczelnia podejmowała działania mające na celu wyróżnianie autorów prac badawczo-rozwojowych, które mogły być wykorzystane w przemyśle. W badanym okresie Rektor Uczelni corocznie ogłaszał konkurs na najbardziej wartościowe wdrożenie, rozumiane jako zastosowanie w produkcji rozwiązania badawczego, będącego wynikiem realizacji umowy o współpracy pomiędzy Uczelnią a zakładem przemysłowym lub firmą. Zgodnie z regulaminem konkursu, nagrodę przyznawano autorom rozwiązania technicznego, które w wyniku jego wdrożenia pozwoliło Uczelni uzyskać najwyższy przychód.

Przyjęte na Uczelni zasady podziału uzyskanych korzyści majątkowych z tytułu korzystania z własności intelektualnej były korzystne dla twórców, gdyż przyznawały im większościowy (60%) udział w ww. korzyściach.

(dowód: akta kontroli str. 79-82, 337-366)

Dziesięciu pracowników naukowo-dydaktycznych Uczelni¹¹ w złożonych wyjaśnieniach potwierdziło, że uwzględnianie patentów w ankiecie oceny pracownika stanowi dla nich motywację do aktywności patentowej. W opinii trzech pracowników podjęcie działań związanych z tworzeniem wynalazków i ich patentowaniem nie sprzyjało rozwojowi kariery naukowej. Zdaniem prof. dr hab. Tadeusza Antczaka, o ile patenty mogą sprzyjać karierze zawodowej, to raczej nie są wystarczająco doceniane w budowaniu kariery naukowej, zmierzającej do habilitacji, a wdrożenie nie stanowi wysoko ocenianego osiągnięcia naukowego, gdyż do dalszego awansu niezbędne są publikacje.

(dowód: akta kontroli str. 976-1003)

W latach 2011-2014 182 pracowników naukowych i dydaktyczno-naukowych (17% ogółu zatrudnionych w roku akademickim 2013/2014) było twórcami lub współtwórcami patentów lub zgłoszeń patentowych.

(dowód: akta kontroli str. 752-791)

Od 2 listopada 2011 r. na Uczelni obowiązywał przyjęty uchwałą Senatu „Regulamin zarządzania prawami własności intelektualnej oraz zasadami komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych w Politechnice”¹², zaktualizowany z dniem 30 stycznia 2013 r. Zgodnie z art. 86c ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym regulamin określał prawa i obowiązki uczelni, pracowników oraz studentów i doktorantów w zakresie ochrony i korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych oraz praw własności przemysłowej, zasady wynagradzania twórców, zasady i procedury komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz zasady korzystania z majątku uczelni wykorzystywanego do komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenia usług naukowo-badawczych. Regulacje te stworzyły warunki ułatwiające uzyskanie ochrony własności intelektualnej poprzez jednoznaczne zdefiniowanie procedur uzyskiwania ochrony przedmiotów własności przemysłowej w Uczelni, określenie procesu decyzyjnego związanego z wyborem właściwego dla danego dobra intelektualnego sposobu ochrony, zasad postępowania z wynikami pracy intelektualnej stanowiącej tajemnicę, wskazanie osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji o ochronie, terminów oraz trybu odwoławczego od decyzji organów Uczelni oraz określenie źródeł finansowania kosztów ochrony. Ponadto ww. regulaminy przewidywały możliwość przeniesienia na rzecz twórcy (na jego wniosek) praw do wyników twórczości, których ochroną i komercjalizacją Uczelnia nie była zainteresowana. Regulamin określał m.in. wzory umów o zasadach podziału praw własności intelektualnej powstałych podczas współpracy oraz o przeniesienie autorskich praw majątkowych twórców.

(dowód: akta kontroli str. 332-366, 393-396)

Rektor Uczelni w wyjaśnieniach dotyczących przyjętych unormowań w zakresie ochrony własności intelektualnej stwierdził: *pracownicy naszej uczelni nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń odnośnie wprowadzonych w regulaminie zmian. Świadczy to o tym, że obowiązujący w latach 2011-2014 model zarządzania własnością intelektualną został*

¹¹ Wybranych w sposób celowy spośród pracowników Uczelni, którzy wykazali się największą aktywnością w zgłaszaniu dóbr intelektualnych w kontrolowanym okresie.

¹² Regulamin przyjęty uchwałą Senatu Uczelni nr 13 /2011 z dnia 2 listopada 2011 r. oraz zmieniony uchwałą Senatu Uczelni z dnia 30 stycznia 2013 r. Uczelnia podjęła działania zmierzające do zabezpieczenia praw Politechniki i twórców z tytułu wykonywania prawa do wynalazków, wzorów użytkowych już w 1996 r., wprowadzając „Regulamin korzystania z wyników pracy intelektualnej pracowników Uczelni”. Regulamin ten został zaktualizowany 28 czerwca 2007 r.

opracowany w sposób przyjazny dla naukowców, tak aby uniknęli oni skomplikowanych i czasochłonnych procedur, a tym samym niepotrzebnego obciążenia administracyjnego. Taką ocenę potwierdziły wypowiedzi dziesięciu pracowników naukowo-dydaktycznych, którzy uznali, że określone w regulaminie procedury korzystania z własności intelektualnej były dla nich zrozumiałe, jasne i czytelne, a w przypadku wątpliwości niezbędnej pomocy udzielał rzecznik patentowy Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 969, 976-1003)

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym¹³ proces zarządzania własnością intelektualną realizowany był w latach 2011-2013 przez Dział Transferu Technologii¹⁴ (dalej: DTT), który od 2014 r. jako Sekcja Transferu Technologii funkcjonował w strukturze Działu Innowacji i Współpracy z Gospodarką, podległego Prorektorowi ds. Innowacji. DTT realizował zadania w zakresie m.in.: identyfikacji i promowania innowacji i nowych technologii powstałych na Uczelni, mających potencjał rynkowy; wycen i ekspertyz technologii przeznaczonych do komercjalizacji oraz promocji przedsiębiorczości akademickiej. Jednostka ta miała za zadanie współuczestniczyć w tworzeniu konsorcjów naukowo-technicznych oraz współpracować z gospodarką, parkami technologicznymi i instytucjami wsparcia biznesowego. Od 1 czerwca 2011 r. DTT posiadał certyfikat ISO 9001-2008 w zakresie transferu wiedzy i komercjalizacji innowacyjnych technologii. Zgodność systemu dokumentowano pozytywnymi auditami oraz raportami oceniającymi wdrożenie i realizację zadań DTT zgodnie z normą. W jednostce zatrudniano w latach 2011-2013 od czterech do sześciu osób (z wyższym wykształceniem prawniczym lub ekonomicznym), a w 2014 r. – trzy osoby. W badanym okresie pracownikom Uczelni zapewniono pomoc rzecznika patentowego, którego stanowisko od 26 stycznia 2011 r. podlegało bezpośrednio Rektorowi¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 111-133)

W 2009 r. została powołana spółka Centrum Transferu Technologii Politechniki Łódzkiej sp. z o.o. (dalej: CTT sp. z o.o.) jako spółka celowa w rozumieniu art. 86a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w której 100% udziałów objęła Uczelnia. Na mocy umowy z dnia 27 grudnia 2012 r. Uczelnia powierzyła CTT sp. z o.o. zarządzanie prawami własności przemysłowej oraz wynikami badań naukowych i prac rozwojowych Uczelni, w szczególności przez ich identyfikowanie i ewidencjonowanie¹⁶, promowanie i oferowanie podmiotom zewnętrznym, sprzedaż, udzielanie licencji wyłącznych i niewyłącznych oraz obejmowanie udziałów w spółkach kapitałowych lub tworzenie spółek kapitałowych spin-off, które powstają w celu wdrożenia wyników badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych na Uczelni. Współpracę poszczególnych jednostek organizacyjnych Uczelni z CTT sp. z o.o. zapewniono poprzez wyznaczenie wydziałowych pełnomocników ds. transferu technologii. Nadzór nad funkcjonowaniem spółki sprawował Prorektor ds. Innowacji¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 134-157)

Pracownikom podejmującym działalność innowacyjną Uczelnia zapewniła pomoc księgową i pomoc zespołu radców prawnych. Zabezpieczono także środki finansowe na ochronę patentową – w badanym okresie zaplanowano 1.293,5 tys. zł na koszty zarządzania własnością intelektualną, w tym na koszty opłat związanych z uzyskaniem i przedłużeniem ochrony przedmiotów własności przemysłowej, koszty wycen i usług prawnych oraz koszty związane z obsługą prawną w przypadku zlecenia prowadzenia spraw przez zewnętrzne kancelarie prawne.

(dowód: akta kontroli str. 332-366, 882-885)

¹³ Regulamin Organizacyjny Administracji Politechniki wprowadzony zarządzeniem Rektora nr 7/2013 z 16 kwietnia 2013 r. ze zmianami.

¹⁴ Zarządzeniem Rektora Politechniki Łódzkiej nr 1/2001 z 26 stycznia 2011 r. ze struktur Działu Transferu Technologii wyłączono – jako odrębne stanowisko – rzecznika patentowego, natomiast zarządzeniem nr 2/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. utworzono Sekcję Transferu Technologii.

¹⁵ Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925 ze zm.).

¹⁶ Identyfikowanie i ewidencjonowanie praw własności przemysłowej, w ramach informacji udostępnionych spółce przez Uczelnię, było powierzone CTT od 27 grudnia 2012 r. do 28 lutego 2014 r., poza tym okresem w latach 2011-2014 zadanie to było zadaniem DTT.

¹⁷ Na mocy regulaminu organizacyjnego Uczelni z 2013 r. czynności wynikające z nadzoru Prorektora nad CTT wspomagał DTT.

W badanym okresie obsługa prawna niektórych zgłoszeń patentowych była prowadzona przez zewnętrzne kancelarie patentowe. Wśród przyczyn zaangażowania wewnętrznych kancelarii rzeczników patentowych do obsługi prawnej patentów, do których Uczelnia była jedynym uprawnionym (30 patentów) lub była współuprawniona (67 patentów), należało zawarcie umów konsorcjum (gdzie konsorcjant biznesowy podejmował działania związane z ochroną) lub umów projektów, w których wydatki zostały przewidziane w harmonogramie rzeczowo-finansowym. W dwóch przypadkach postępowanie patentowe zostało sfinansowane w ramach projektu „Patent plus”¹⁸.

Prof. dr hab. inż. Józef Masajtis, Dyrektor Instytutu Architektury Tekstyliów, jako dodatkowe uzasadnienie wyboru zewnętrznej kancelarii podał oferowaną przez ww. kancelarie możliwość uzyskania badania wstępnej zdolności patentowej, co było szczególnie ważne przy zgłoszeniu wynalazku do Europejskiego Urzędu Patentowego. Prof. dr hab. Jacek Ulański, Kierownik Katedry Fizyki Molekularnej, jako powód powierzenia czterech zgłoszeń patentowych zewnętrznej kancelarii podał krótki termin na ich sporządzenie, czemu nie mógł sprostać rzecznik patentowy Uczelni. Prof. dr hab. Maria Koziółkiewicz, Dziekan Wydziału Biotechnologii i Nauk o Żywności, podała następujący powód wyboru zewnętrznej kancelarii: *Rzecznik Patentowy PŁ nie był w stanie przygotować dokumentacji w wymaganym terminie. Zlecenie obejmowało dodatkowo badanie czystości patentowej powstałych rozwiązań.* Jak wyjaśnił prof. dr hab. inż. Bogdan Kruszyński, Dziekan Wydziału Mechanicznego, *skorzystanie z obsługi zewnętrznych kancelarii patentowych podyktowane było kompleksową obsługą wniosku (...) w zdecydowanie krótszym czasie przy stosunkowo niewielkich kosztach.*

(dowód: akta kontroli str. 455, 1376-1451)

W badanym okresie Uczelnia podejmowała liczne działania w celu zwiększenia świadomości i wykształcenia umiejętności, związanych z własnością intelektualną i transferem wiedzy wśród pracowników i studentów. W latach 2010-2013 w ramach realizacji współfinansowanego z NCBiR programu „Kreator innowacyjności – wsparcie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej”¹⁹ podejmowano następujące działania:

- organizowano spotkania z przedstawicielami biznesu w celu ułatwienia powiązania nauki, kształcenia oraz badań prowadzonych na Uczelni z potrzebami firm i rynku pracy,
- przeprowadzono szkolenia dla pracowników, dotyczące aplikowania o środki z Unii Europejskiej na ochronę własności przemysłowej,
- upowszechniano dobre praktyki z zakresu wspierania transferu technologii oraz udzielano pomocy w tworzeniu spółek spin-off poprzez system szkoleń prowadzonych w ramach tzw. „Interdyscyplinarnej Szkoły Innowacji” i prowadzenie działań doradczych;
- utworzono bazę projektów badawczo-rozwojowych realizowanych przez Uczelnię w latach 2008-2013²⁰, zinwentaryzowano zgłoszenia patentowe i patenty otrzymane przez Uczelnię od 2001 r., przeprowadzono modyfikację i aktualizację uczelnianej bazy danych „System Transferu Technologii”²¹, a także umieszczono informację o dostępnej na Uczelni aparaturze i możliwości podjęcia współpracy w zewnętrznych bazach danych²²;
- prowadzono działania mające na celu budowanie świadomości i rozwój wiedzy studentów, doktorantów i pracowników naukowych w zakresie prawa własności intelektualnej oraz procesów komercjalizacji wiedzy i transferu technologii, m.in. poprzez prowadzenie szkoleń,
- przedstawiciele Uczelni uczestniczyli w wystawach i targach dotyczących współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorstwami.

(dowód: akta kontroli str. 158-261)

¹⁸ Głównym celem programu, finansowanego przez Narodowe Centrum Ndań i Rozwoju (NCBiR), jest zwiększenie liczby zgłoszeń patentowych, a tym samym zwiększenie ochrony praw własności przemysłowej w Polsce, poprzez dofinansowanie lub refundowanie kosztów niezbędnych do przygotowania zgłoszenia patentowego.

¹⁹ Na projekt uzyskano dofinansowanie w kwocie 1.113,1 tys. zł oraz wydatkowano środki własne w kwocie 123,5 tys. zł.

²⁰ Katalog projektów badawczo-rozwojowych Uczelni zidentyfikowanych do 2013 r. obejmował 70 projektów NCBiR, 205 projektów realizowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki, 51 projektów z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka oraz 35 projektów międzynarodowych.

²¹ W Bazie Systemu Transferu Technologii umieszczono do końca 2013 r. 172 technologie, 1723 prace dyplomowe, 199 współpracujących z Uczelnią przedsiębiorstw oraz 1155 usług eksperckich.

²² Bazy informacji o specjalistycznej aparaturze naukowo-badawczej *VirtualLab* oraz banku ofert współpracy naukowej *ScientCooperation*.

W 2013 r. Uczelnia przystąpiła do programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Brokerzy Innowacji”, którego realizacja została zaplanowana do 30 września 2015 r. Na realizację projektu uzyskano 400 tys. zł. Do zadań realizowanych przez dwóch zatrudnionych na Uczelni brokerów należało m.in. identyfikowanie projektów badawczych Uczelni oraz ich wyników o wysokim potencjale wdrożeniowym, inicjowanie oraz utrzymywanie sieci powiązań ze środowiskiem naukowym oraz otoczeniem gospodarczym, w tym inicjowanie komercjalizacji wyników badań. Brokerzy udzielali pomocy w poszukiwaniu rozwiązań technologicznych czy pomysłu na wynalazek, pomagali nawiązywać kontakty z partnerami gospodarczymi w celu komercjalizacji technologii dedykowanej zamawiającemu, udzielali doradztwa w zakresie utworzenia spółek spin-off oraz wyboru drogi komercjalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 262-311)

W 2014 r. CTT sp. z o.o. realizowała pierwszą fazę („pre-spin”) finansowanego z NCBiR projektu „Spin-Tech”²³, mającego na celu intensyfikację komercjalizacji wiedzy i technologii Uczelni. W wyniku realizacji tego projektu powstała baza zawierająca informacje dla przedsiębiorców, dotyczące technologii, usług, aparatury i projektów realizowanych przez Politechnikę. Dokonano także wyceny i analizy potencjału rynkowego pięciu technologii, wyłoniono sześć pomysłów na spółki spin-off oraz przeprowadzono szkolenia dla pracowników Uczelni w obszarze związanym z transferem technologii.

(dowód: akta kontroli str. 312-321, 1118-1126, 1346-1374)

Uczelnia realizowała obowiązek kształcenia w zakresie własności intelektualnej, a programy nauczania uwzględniały zajęcia w tym zakresie na studiach I i II stopnia oraz na studiach doktoranckich (jako odrębny przedmiot lub w ramach innych przedmiotów) w wymiarze od 10 do 30 godzin.

W poszczególnych latach akademickich objętych kontrolą, na zlecenie lub we współpracy z sektorem przedsiębiorstw lub publicznym w Uczelni powstało 15 prac doktorskich, 414 prac magisterskich i 376 prac licencjackich i inżynierskich. Prace takie stanowiły odpowiednio 7%, 9% i 6% wszystkich prac powstałych w badanym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 1048-1117)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W badanym okresie Politechnika skutecznie wspomagała studentów i pracowników w rozwijaniu wiedzy dotyczącej własności intelektualnej i podejmowaniu działań w zakresie tworzenia i ochrony dóbr intelektualnych. W Uczelni stworzono warunki o charakterze organizacyjno-administracyjnym, umożliwiające ochronę własności intelektualnej i jej komercjalizację.

2. Identyfikacja wiedzy wymagającej ochrony, poszukiwanie potencjału komercyjnego projektów oraz ocenianie i selekcja pomysłów/projektów naukowych

Opis stanu
faktycznego

Identyfikacja własności intelektualnej wymagającej ochrony dokonywana była na poziomie jednostek naukowych Uczelni. Odpowiedzialni za te działania byli dziekani wydziałów, dyrektorzy instytutów i kierownicy katedr, a także kierownicy projektów badawczo-rozwojowych realizowanych na Politechnice.

Zgodnie z postanowieniami regulaminu, twórca nowego przedmiotu własności przemysłowej, stanowiącego pracowniczy wynik pracy intelektualnej, był zobowiązany do niezwłocznego zgłoszenia go kierownikowi jednostki organizacyjnej, w której był zatrudniony, na formularzu „Arkusze zgłoszenia wynalazku”. Kierownik jednostki, w której powstało rozwiązanie podejmował decyzję o zgłoszeniu przedmiotu do ochrony oraz był zobowiązany do umieszczenia na ww. arkuszu opinii (wraz z uzasadnieniem) o celowości ochrony.

W sytuacji, gdy Rektor Uczelni utrzymał w mocy decyzję kierownika jednostki organizacyjnej, „Arkusze zgłoszenia wynalazku” był przekazywany do rzeczownika patentowego

²³ Kwota dofinansowania na lata 2014-2016 ma wynieść 748,5 tys. zł, zaś wkład własny Uczelni – 83,2 tys. zł.

Uczelni (gdzie prowadzono rejestr przedmiotów własności przemysłowej) lub do zewnętrznej kancelarii patentowej, upoważnionej przez Rektora Uczelni (bez wymogu przekazania ww. informacji do rejestrów prowadzonych w biurze rzecznika patentowego Uczelni).

Tylko w dwóch instytutach Wydziału Mechanicznego oraz na Wydziale Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska prowadzono własne rejestry posiadanych patentów. W Uczelni nie było wymogu gromadzenia informacji o know-how i prawach autorskich. Do końca lutego 2015 r. żadna jednostka naukowa Uczelni w pełni nie zinwentaryzowała swoich praw własności intelektualnej, choć wszystkie podjęły w badanym okresie działania, by to uczynić.

W biurze rzecznika patentowego Uczelni prowadzono wewnętrzną bazę zgłoszeń patentowych i patentów i innych przedmiotów własności przemysłowej, gromadzoną z wykorzystaniem programu komputerowego („Balpat”), w której do końca 2014 r. zaewidencjonowano 2797²⁴ chronionych lub zgłoszonych do ochrony przedmiotów własności przemysłowej. W latach 2011-2014 zarejestrowano w ww. bazie 292 nowych zgłoszeń patentowych, trzy znaki towarowe i trzy patenty zagraniczne. W bazie tej znalazło się także 18 spośród 97²⁵ patentów i zgłoszeń patentowych prowadzonych w badanym okresie przez kancelarie zewnętrzne.

(dowód: akta kontroli str. 497-507, 906, 448-455, 529-601)

Jak wynika z wyjaśnień kierowników jednostek organizacyjnych Uczelni, w latach 2011-2014 wszystkie złożone przez pracowników projekty patentowe uzyskały pozytywną opinię o celowości ochrony prawnej projektu, na podstawie dokonanej oceny stopnia jego przygotowania oraz przewidywanych efektów, wynikłych z zastosowania projektu. Jak wyjaśniono, wśród kryteriów, które były brane pod uwagę przy sporządzaniu opinii było: istnienie potencjalnych pól komercjalizacji, celowość wydatkowania środków na ochronę, prawidłowość wyboru formy ochrony, kompleksowość i jakość dokonanej przez autorów weryfikacji stanu techniki, unikalność rozwiązań oraz ewentualne zastosowanie patentu.

(dowód: akta kontroli str. 602-649)

Od 1 października 2011 r. do 30 września 2014 r. do rzecznika patentowego Uczelni wpłynęły 233 projekty patentowe²⁶ oraz wnioski o rejestrację trzech znaków towarowych. Do UP RP przesłano 226 (97%) zgłoszeń patentowych i zgłoszono trzy znaki towarowe. Rzecznik dokonał także jednego zgłoszenia patentowego wynalazku na obszar krajów należących do Konwencji o Patencie Europejskim. W badanym okresie dwa projekty patentowe zostały wycofane przez twórców z UP RP na etapie postępowania, który nie zobowiązywał Uczelni do poniesienia kosztów zgłoszenia. Ponadto pięć wniosków o uzyskanie patentu zostało odrzucone przez UP RP. Przyczynami odrzucenia były:

- ukazanie się w tym samym czasie publikacji innych naukowców ujawniającej przedstawione rozwiązanie²⁷;
- ocena UP RP o braku poziomu wynalazczego rozwiązania²⁸,
- brak ustawowych warunków do uzyskania ochrony na trzy rozwiązania²⁹. W tych przypadkach twórcy nie podjęli działań, by odpowiedzieć na zawiadomienia o zastrzeżeniach. W efekcie Uczelnia, mimo poniesionych kosztów zgłoszenia, zrezygnowała z ubiegania się o ochronę patentową tych rozwiązań. Jak wyjaśnił dr hab. inż. Zbigniew Mikołajczyk, Kierownik Katedry Dziewiarstwa, gdzie powstały ww. wynalazki, *rozpoznanie literaturowe stanu techniki (...) wykazało zdolność patentową powyższych wynalazków. Brak odwołania od decyzji Urzędu Patentowego podyktowany był (...) brakiem zainteresowania tego typu protezami ze strony Instytutu Technicznych Wyrobów Włókienniczych (...) oraz odejściem na emeryturę (...) głównego autora rozwiązania.*

(dowód: akta kontroli str. 447, 508-528, 714, 793-811)

²⁴ Wpisy w bazie obejmują dane od 1965 r.

²⁵ W tym 30 patentów i zgłoszeń patentowych, do których Uczelnia była jednym uprawnionym.

²⁶ W poszczególnych latach akademickich odpowiednio: 65, 94, 74.

²⁷ P.396640.

²⁸ P.400193, rzecznik patentowy w porozumieniu z twórcami pięciokrotnie odpowiadali na zawiadomienia o zastrzeżeniach, przedstawiając szereg argumentów na poparcie wynalazku.

²⁹ P.395166, P.395167, P.395168.

Z badania dokumentacji, dotyczącej postępowania związanego ze zgłoszeniem do UP RP 40 wniosków patentowych (stanowiących 14% wszystkich złożonych do rzecznika patentowego w latach 2011-2014), wynika w szczególności, że:

- dokumentacja wszystkich badanych wniosków patentowych zawierała: kompletny „Arkusze zgłoszenia wynalazku”, zgodny z załącznikiem nr 3 do regulaminu, wnioski patentowe do UP RP wraz z załącznikami, kolejne wersje doprecyzowywanego we współpracy z rzecznikiem opisu patentowego, korespondencję prowadzoną z twórcami i UP RP,
- wszystkie badane „Arkusze zgłoszenia wynalazku” zostały sporządzone zgodnie z wymogami § 6 pkt 1-4 regulaminu – zawierały dane twórców i potwierdzony ich podpisem udział w stworzeniu rozwiązania; źródło powstania wynalazku; pozytywną opinię kierownika jednostki, w której powstał projekt, dotyczącą celowości ochrony prawnej; adnotację rzecznika patentowego o możliwości przygotowania dokumentacji zgłoszeniowej i pozytywną decyzję Rektora Uczelni o zgłoszeniu projektu do ochrony prawnej w UP RP; 27 (68%) badanych wniosków oprócz pozytywnej opinii kierownika jednostki organizacyjnej, w której powstał patent, zawierało jej uzasadnienie wymagane § 6 pkt 2 regulaminu;
- wnioski patentowe do UP RP były sporządzane przez rzecznika patentowego Uczelni średnio w ciągu 50 dni kalendarzowych od złożenia dokumentacji przez twórców, przy czym 20 zgłoszeń (50% badanych) było przekazanych do UP RP w terminie od 3 do 40 dni, a przygotowanie sześciu wniosków (15%) trwało dłużej niż 100 dni³⁰. Rzecznik patentowy Uczelni Ewa Kaczur-Kaczyńska wyjaśniła: *długość okresu, który upływa od przyjęcia zgłoszenia do sporządzenia wniosku zależy od wielu czynników, w tym także od kompletności złożonego materiału. Należy zaznaczyć, że sporządzony wniosek o ochronę patentową nie może ulegać dużym zmianom na dalszych etapach procedowania*. Rzecznik wyjaśniła, iż w jej opinii w przypadku opisanych sześciu wniosków o ochronę patentową, nad którymi pracowano powyżej 100 dni, nie doszło do zaniechań, gdyż w pięciu przypadkach twórcy poprawiali opis lub dopracowywali wynalazek tak, by miał większe szanse uzyskać ochronę patentową, a w jednym przypadku korespondencja z twórcami była utrudniona, gdyż był wśród nich pracownik zagranicznej uczelni;
- 5 patentów (13%) powstało przy współpracy pracowników innych Uczelni lub sektora przedsiębiorstw, prawa majątkowe do tych patentów regulowały stosowne umowy zawarte przez Uczelnię;
- w powstaniu 13 patentów (33%) brali udział doktoranci (11 osób), studenci (2 osoby) lub osoby, które w czasie tworzenia wynalazku nie były już pracownikami Uczelni (3 osoby). W przypadku czterech patentów zawarto z twórcami umowy o zasadach podziału praw własności intelektualnej powstałych podczas współpracy, określające zobowiązania dotyczące podziału praw własności, przewidziane w § 1 pkt 3 i § 9 pkt 3 regulaminu³¹. W pozostałych dziewięciu przypadkach (70%) umów takich nie podpisano lub podpisano w trakcie kontroli NIK (dwie umowy). We wniosku o uzyskanie patentu wskazano Uczelnię jako jedyne go właściciela praw intelektualnych do tych wynalazków;
- 16 wynalazków (40%) uzyskało prawa do ochrony patentowej po upływie od 21 do 40 miesięcy od zgłoszenia wynalazku do UP RP, w przypadku 15 z nich Uczelnia utrzymała ochronę, natomiast w przypadku jednego wynalazku³² zrezygnowano z ochrony patentowej w rok po jej uzyskaniu. Prof. dr hab. inż. Władysław Kamiński, Kierownik Katedry Termodynamiki Procesowej, w której powstał ww. patent, wyjaśnił: *autorzy wniosku uznali za nieuzasadnione finansowanie dalszej ochrony. Podyktowane było to następującymi względami: potrzebą rozszerzonych badań klinicznych, których nie było możliwości dokonać oraz braku zainteresowania zakładów technologii medycznych*;
- w przypadku dwóch zgłoszeń wynalazków kierownik jednostki, w której powstały, zaproponował częściowe „uwłaszczenie” twórców. Prof. dr hab. inż. Andrzej Marcinek, Dyrektor Międzyresortowego Instytutu Techniki Radiacyjnej, w opinii dotyczącej

³⁰ Wnioski zostały wysłane do UP RP po 103, 107, 108, 134, 167 i 197 dniach od przyjęcia dokumentów przez rzecznika patentowego.

³¹ § 3 i § 12 pkt 3 regulaminu z 2007 r.

³² PL. 215940.

celowości ochrony prawnej projektu stwierdził: *trudno jest jednak przewidzieć, w jakim stopniu realne są szanse zainteresowania partnerów przemysłowych. Dotychczas nie uzyskano poważnych danych świadczących o zainteresowaniu wynalazkiem. Popieram zgłoszenie projektu wynalazczego w Urzędzie Patentowym RP, przy rozważeniu możliwości pokrycia części kosztów zgłoszenia i ewentualnej ochrony przez twórców projektu.* W konsekwencji z autorami tych wynalazków Rektor podpisał umowy³³ o wspólności prawa do patentu i z patentu na wynalazek, w wyniku których przekazano twórcom część praw majątkowych do stworzonej własności przemysłowej wraz z zobowiązaniem ich do pokrywania części, odpowiadającej udziałom, kosztów związanych z uzyskaniem i utrzymaniem ochrony patentowej.

(dowód: akta kontroli str. 651-751)

W badanym okresie Uczelnia przekazała twórcom (zgodnie z § 8 pkt 16 regulaminu), pięć patentów, które nie miały według Uczelni znaczącego potencjału komercyjnego.

Ponadto w latach 2012-2014 Uczelnia zawierała umowy o zasadach podziału praw własności intelektualnej powstałych podczas współpracy z osobami, które uzyskały stypendium doktorskie (45 umów) i stypendium magisterskie (siedem umów), realizując wymogi § 9 pkt 2 i 3 regulaminu.

(dowód: akta kontroli str. 602-649)

Większość posiadanych przez Uczelnię na koniec 2014 r. praw własności intelektualnej stanowiły patenty, które zostały zgłoszone w ostatnich pięciu latach (63%). W przypadku 23% posiadanych patentów okres ochrony trwał od sześciu do dziewięciu lat, w przypadku 11% patentów – od 10 do 15 lat, a pięć patentów zostało zgłoszonych ponad 16 lat temu (3%).

W 2014 r. Uczelnia zrezygnowała z utrzymywania ochrony 19 patentów, w tym w przypadku 11 patentów (58%), z ochrony zrezygnowano w okresie od 1 do 5 lat od jej uzyskania. Podawane w wyjaśnieniach przyczyny rezygnacji wynikały z „polityki patentowej” jednostki naukowej (5 patentów), kłopotów finansowych lub organizacyjnych jednostki (2 patenty), przeoczenia pracownika odpowiedzialnego za dokonanie stosownych opłat (1 patent) lub deklarowanego braku zainteresowania rozwiązaniem patentowym ze strony potencjalnych kontrahentów (3 patenty). Prof. dr hab. Marian Zaborski, Dyrektor Instytutu Technologii Polimerów i Barwników, w wyjaśnieniu podał, że powodem rezygnacji z ochrony prawnej pięciu patentów było przyjęcie zasady, że w Instytucie wnoszona jest opłata za ochronę patentów tylko do 4. roku. Prof. dr hab. inż. Izabella Krucińska, Kierownik Katedry Materiałoznawstwa Towaroznawstwa i Metrologii Włókienniczej wyjaśniła: *w Katedrze, którą kieruję staram się utrzymywać patenty. Uważam, że trudno jest przewidzieć co się może zdarzyć – czy patent nie znajdzie możliwości komercjalizacji.*

W jednym przypadku zrezygnowano z ochrony patentowej³⁴ z powodu braku środków na jej zapewnienie. Jak wyjaśnił prof. dr hab. inż. Józef Masajtis, Dyrektor Instytutu Architektury Tekstyliów, decyzja o rezygnacji z ochrony prawnej wynikała z trudnej sytuacji finansowej i konieczności podjęcia środków nadzwyczajnych, ratujących Instytut i Wydział.

(dowód: akta kontroli str. 707-745, 976-1003)

W kontrolowanym okresie nie przeprowadzono okresowych audytów dotyczących procesów identyfikacji dóbr intelektualnych. Na początku 2011 r. przeprowadzono audyt „Identyfikowanie i ewidencja własności intelektualnej Uczelni”.

W styczniu 2012 r. w ramach realizacji programu „Kreator innowacyjności” Uczelnia zleciła wykonanie audytu technologicznego w obszarze związanym z gospodarowaniem wiedzą, którego celem było przedstawienie słabych i silnych stron Uczelni w zakresie tworzenia i transferowania technologii z Uczelni do przemysłu oraz współpracy z jednostkami zewnętrznymi.

(dowód: akta kontroli str. 846-881)

³³ Umowy z 7 stycznia 2013 r. i 18 lipca 2013 r.

³⁴ PL 215706.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wbrew postanowieniom § 1 pkt 3 i § 9 pkt 3 regulaminu, przed zgłoszeniem wynalazku do UP RP, Uczelnia nie zawarła (do rozpoczęcia kontroli NIK) umów dotyczących zasad podziału praw własności intelektualnej dziewięciu wynalazków (23% badanej próby), powstałych podczas współpracy z osobami, które nie były pracownikami Uczelni:

- nie podpisano umowy ze współtwórcą patentu³⁵ powstałego w Katedrze Dziewiarstwa Uczelni. Dr hab. inż. Zbigniew Mikołajczyk, Kierownik Katedry wyjaśnił: *współautorstwo w patentach osób niezatrudnionych w Politechnice miało miejsce w przypadku współpracy tych osób w zakresie problematyki związanej z pracami badawczymi (...). Z osobami tymi nie podpisywano umów, gdyż nie znane mi były przepisy w tym zakresie.*
- nie podpisano stosownych umów w przypadku pięciu wynalazków³⁶ powstałych w Instytucie Polimerów i Barwników. Prof. dr hab. Marian Zaborski, dyrektor ww. Instytutu wyjaśnił: *z przykrością muszę przyznać, że nie zachowano w Instytucie procedur uzyskiwania ochrony przedmiotów własności intelektualnej i nie podpisano umów (...).*
- w Instytucie Elektroniki podpisano umowy ze współautorami patentu oraz współautorem zgłoszenia patentowego³⁷ 25 lutego 2015 r., w czasie trwania kontroli NIK. Dyrektor Instytutu prof. dr hab. Andrzej Materka wyjaśnił: *Przypomniałem wszystkim pracownikom Instytutu o zasadach zarządzania własnością intelektualną, w szczególności o konieczności sporządzania umów według par. 1 ust. 3 regulaminu.*
- nie podpisano umów ze współtwórcami zgłoszenia patentowego³⁸ przekazanego do rzecznika patentowego przez Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uczelni. Dziekan ww. Wydziału, prof. dr hab. inż. Dariusz Gawin nie wyjaśnił przyczyn zaniechania zawarcia ww. umów.

(dowód: akta kontroli str. 678-706, 714-715, 724, 731, 745)

2. Na skutek niewniesienia stosownych opłat do UP RP, w sposób niezamierzony utracono prawa do dwóch patentów³⁹. Prof. dr hab. inż. Izabella Krucińska, Kierownik Katedry Materiałoznawstwa Towaroznawstwa i Metrologii Włókienniczej, odpowiedzialna za ww. nieprawidłowość⁴⁰ wyjaśniła, że przyczyną rezygnacji z patentu było przeoczenie pracownika dokonującego opłat. Prof. dr hab. inż. Józef Masajtis, Dyrektor Instytutu Architektury Tekstyliów, wyjaśnił, że niewniesienie opłaty za pierwszy okres ochrony wynalazku było spowodowane tym, że (...) *autorka zgłoszenia patentowego była (...) na zagranicznym urlopie bezpłatnym, zakończonym rozwiązaniem stosunku pracy (...) a kontakty z nią były sporadyczne.*

(dowód: akta kontroli str. 707-745)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zauważa, że znaczne obciążenie pracą jedyne go rzecznika patentowego Politechniki mogło powodować wydłużanie czasu oczekiwania na przygotowanie zgłoszenia patentowego i obniżać skuteczność ochrony własności intelektualnej Uczelni.

Dobrą praktyką, zdaniem NIK, było podejmowanie przez Uczelnię działań, mających na celu przekazanie twórcom pełni lub części praw majątkowych do stworzonej własności przemysłowej (wraz z zobowiązaniem ich do pokrywania odpowiedniej części kosztów związanych z uzyskaniem i utrzymaniem ochrony patentowej) w sytuacji, gdy nie miały one dla Uczelni potencjału komercjalizacyjnego⁴¹.

³⁵ PL 215250,

³⁶ PL 214972, P.394501, PL 215569, P.395268, P.404356.

³⁷ PL 218754, P.404180.

³⁸ P.393950.

³⁹ PL 218798 oraz patentem wynikającym z decyzji warunkowej UP RP udzielonej na podstawie wniosku patentowego P. 385924.

⁴⁰ Na podstawie § 6 pkt 11 regulaminu stanowiącego: koszty zgłoszenia, udzielenia i utrzymywania ochrony prawnej przedmiotu własności przemysłowej w UP RP ponosi jednostka, w której powstał ww. przedmiot. Decyzję o utrzymywaniu ochrony prawnej przedmiotu podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej na podstawie samodzielnej analizy celowości utrzymywania tej ochrony.

⁴¹ Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2014 r. zobowiązuje uczelnię do złożenia pracownikowi oferty zawarcia bezwarunkowej i odpłatnej umowy o przeniesienie praw do wyników badań naukowych lub prac rozwojowych w przypadku podjęcia przez uczelnię decyzji o niekomercjalizacji ww. rozwiązania (art. 86e ust. 2).

Ocena cząstkowa

Uczelnia właściwie identyfikowała własność intelektualną podlegającą ochronie i gromadziła wiedzę o posiadanych dobrach intelektualnych, jednak obowiązujące na Uczelni wewnętrzne procedury postępowania ze zgłoszoną własnością intelektualną nie zawsze były przestrzegane.

3. Działania podejmowane przez Uczelnię dla ochrony swojej własności intelektualnej

Opis stanu faktycznego

W Uczelni podejmowano działania w celu identyfikowania rozwiązań o wysokim potencjale komercyjnym. Ww. zadania były realizowane na Uczelni przez DTT, wydziałowych pełnomocników transferu technologii, brokerów innowacji, kierowników projektów realizowanych na Uczelni oraz CTT sp. z o.o.

Jak wyjaśnił Dziekan Wydziału Mechanicznego prof. dr hab. inż. Bogdan Kruszyński, identyfikacja dokonywana na ww. wydziale była elementem prowadzonej strategii badań, której zadaniem było m.in. prognozowanie potencjalnych pól komercjalizacji uzyskanych lub możliwych do uzyskania wyników badań i rozwiązań technicznych. W celu wspomagania ww. procesu podejmowano na Uczelni także szereg dodatkowych działań, np. na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska korzystano z doświadczeń założonej na wydziale Rady Naukowo-Gospodarczej, która zrzeszała przedsiębiorstwa budowlane i firmy projektowe i stanowiła platformę wymiany doświadczeń naukowych z gospodarką, m.in. w zakresie podejmowanej tematyki badawczo-rozwojowej.

(dowód: akta kontroli str. 146-157, 262-291, 397-446)

W badanym okresie były tworzone i funkcjonowały bazy danych, służące gromadzeniu danych o przedmiotach własności intelektualnej i tworzeniu komercyjnej oferty Uczelni. Należały do nich:

- baza utworzona w ramach zadań realizowanych przez DTT, gromadząca informację o patentach i technologiach Uczelni, udostępniana na stronie www.transfertechnologii.p.lodz.pl.⁴²;
- baza patentów, technologii i aparatury przeznaczona do komercyjnej promocji potencjału Uczelni, utworzona przez CTT sp. z o.o. i udostępniana na stronie www.innowacjedlabiznesu.com (dalej: baza CTT)⁴³. Baza ta była budowana na podstawie informacji o patentach i technologiach przekazywanej przez Uczelnię⁴⁴ oraz przy wykorzystaniu opisów opracowanych przez twórców technologii, osoby realizujące projekty oraz wydziałowych pełnomocników do spraw transferu technologii.

Kontrola wykazała, że bazy te nie prezentowały w pełni spójnej informacji o potencjale komercyjnym Uczelni, co skutkowało następującymi niezgodnościami i brakami:

- w żadnej z baz nie zgromadzono pełnej informacji o patentach Uczelni, które zostały zgłoszone do ochrony za pośrednictwem zewnętrznych kancelarii patentowych;
- w bazie CTT oferowano jako posiadające ochronę patentową oprócz „aktywnych” patentów także wynalazki, na które prawa ochrony już wygasły (około 100 patentów), wynalazki nieobjęte ochroną patentową⁴⁵ oraz te, których właścicielami były inne podmioty⁴⁶;
- użytkownicy żadnej z baz nie byli informowani o możliwości uzyskania dodatkowych (innych) informacji w drugiej bazie.

Prorektor ds. Innowacji prof. dr hab. inż. Piotr Kula wyjaśnił, że ze względu na wymogi prawne Uczelnia nie mogła wprost przekazać bazy utworzonej w DTT komercyjnemu podmiotowi zewnętrznemu – CTT sp. z o.o., stąd konieczność stworzenia innej, nowocześniejszej bazy. Baza CTT znajduje się obecnie w procesie technicznych zmian, jej zawartość zostanie w dalszym procesie przeanalizowana i odpowiednio zaktualizowana.

⁴² W bazie tej na koniec 2014 r. były umieszczone informacje dotyczące 222 technologii oraz – w części przeznaczonej do użytku wewnętrznego – prace dyplomowe wykonane na zlecenie lub we współpracy z gospodarką oraz informacje o usługach eksperckich dotyczących m.in. wycen technologii.

⁴³ Zawierająca według stanu na 11 marca 2015 r. 574 zgłoszeń patentowych i patentów (w tym pięć patentów zgłoszonych przez kancelarie zewnętrzne), 304 rodzaje usług, opis 433 realizowanych przez Uczelnię projektów oraz 1.222 dostępnych w Uczelni aparatów badawczych.

⁴⁴ Zgodnie umową zawartą przez Uczelnię z CTT sp. z o.o., dotyczącą zarządzania własnością intelektualną Uczelni.

⁴⁵ W ww. bazie były prezentowane rozwiązania objęte zgłoszeniami P.395166, P.395167, P.395168, na które UP RP nie udzielił praw ochrony.

⁴⁶ Na podstawie praw przekazanych przez Uczelnię twórcom – np. wynalazek PL 212172.

Prorektor dodał, że problem niezgłaszania przez kierowników jednostek organizacyjnych patentów prowadzonych przez inne kancelarie został dostrzeżony przez Uczelnię i w regulaminie obowiązującym od 2015 r. zostanie nałożony na twórcę obowiązek informowania rzecznika patentowego Uczelni o dokonaniu takiego zgłoszenia poza Uczelnią.

(dowód: akta kontroli str. 481-496, 895-902, 971-972, 1346)

Zarówno w wydziałowych, jak i ogólnouczelnianych dokumentach i wewnętrznych rejestrach nie odnotowano ryzyka związanego z ochroną własności intelektualnej, w tym dotyczącego niezgłoszenia przez pracowników własności podlegającej ochronie albo skomercjalizowania wiedzy niechronionej przez Uczelnię. Ryzyka takich nieprawidłowości kierownicy jednostek organizacyjnych Uczelni oceniali jako niskie lub nieistotne.

(dowód: akta kontroli str. 822-845)

W Uczelni podejmowano działania mające na celu ochronę powstałej własności intelektualnej poprzez m.in. wprowadzenie odpowiednich postanowień w regulaminie⁴⁷. Regulamin określał warunki uzyskania przez Uczelnię praw do niepracowniczej własności intelektualnej, zasady przekazania wyników pracy twórczej z chwilą ustania stosunku pracy, postanowienia dotyczące własności intelektualnej powstałej w związku z działalnością dydaktyczną oraz zasady poufności wyników pracy twórczej.

Jak wyjaśnili kierownicy dziewięciu jednostek naukowych Uczelni, w badanym okresie nie wystąpiły sytuacje sporne, dotyczące przekazywania informacji o wynikach pracy twórczej przez odchodzących z Uczelni pracowników ani sytuacje, by udzielano zgody na wykorzystanie poza Uczelnią materiałów dydaktycznych, powstałych w związku z realizacją pracy na Uczelni. Jedynie Dyrektor Instytutu Papiernictwa i Poligrafii dr hab. inż. Konrad Olejnik wyjaśnił: *próby egzekwowania przekazywania informacji o posiadanych wynikach pracy, z chwilą ustania stosunku pracy z twórcą były zwykle nieskuteczne. W mojej ocenie nawet wprowadzenie „Regulaminu zarządzania prawami własności intelektualnej” (...) nie rozwiąże tego problemu, o ile stosowna umowa z twórcą nie zostanie podpisana znacznie wcześniej (...). Obecnie Instytut stara się zabezpieczyć swoje interesy poprzez wypełnianie obowiązkowych formularzy i/lub umów. W niektórych przypadkach (np. materiały dydaktyczne) wciąż nie istnieją stuprocentowo skuteczne metody egzekwowania.*

(dowód: akta kontroli str. 337-366, 629-648)

Szczegółowe zasady sporządzania umów konsorcjum, gwarantujących Uczelni korzystny podział praw do wyników i komercyjnego ich wykorzystania zostały skierowane pisemnie do kierowników jednostek administracyjnych Uczelni przez Prorektora ds. Innowacji prof. dr hab. inż. Piotra Kulę w dniu 15 grudnia 2014 r.

Na mocy zarządzenia⁴⁸ w sprawie dokumentacji związanej z podejmowaniem dodatkowego zatrudnienia poza Politechniką oraz zakazem działalności konkurencyjnej pracowników Politechniki Łódzkiej, w umowach o pracę pracowników Uczelni zawarta była klauzula o zakazie konkurencji, a kierownik jednostki organizacyjnej miał prawo do wydawania opinii, czy prace wykonywane przez nauczycieli akademickich poza Uczelnią nie zawierają wyników prac prowadzonych na Uczelni.

(dowód: akta kontroli str. 337-366, 946-952, 1127-1142)

Jak wyjaśnił Prorektor ds. Nauki prof. dr hab. inż. Piotr Paneth szeroko rozumiana ochrona własności intelektualnej w Uczelni obejmuje także działania Administratora Bezpieczeństwa Informacji, Pełnomocnika Rektora ds. Bezpieczeństwa Systemów Teleinformatycznych oraz weryfikowanie przez uczelniany zespół radców prawnych umów na realizację projektów badawczo-rozwojowych z przemysłem.

(dowód: akta kontroli str. 822-845)

Na podstawie analizy 24⁴⁹ umów pod kątem zabezpieczenia interesów Politechniki w odniesieniu do praw własności intelektualnej stwierdzono, że w umowach zawarte były

⁴⁷ § 9 ust.1 regulaminu zawiera zalecenia dotyczące sposobu negocjowania warunków umów o wykonanie prac badawczo-rozwojowych, w celu zapewnienia Uczelni praw własności intelektualnej powstałej w wyniku realizacji tych umów oraz zobowiązania kontrahenta do zawierania umów wdrożeniowych (związanych z powstałym wynalazkiem) z Uczelnią.

⁴⁸ Zarządzenie nr 7/2006 z 28 listopada 2006 r.

⁴⁹ Wytypowanych z 84 umów konsorcjum naukowych lub naukowo-przemysłowych, zawartych przez Uczelnię w latach 2011-2014.

m.in. postanowienia dotyczące praw Uczelni do wyników prac oraz do dóbr materialnych. Uczelnia wykorzystywała aparaturę naukowo-badawczą zakupioną/wytworzoną w ramach przedmiotowych projektów zgodnie z wytycznymi określonymi w umowach o wykonanie i finansowanie tych projektów.

(dowód: akta kontroli str. 1143-1345)

Koszty zarządzania własnością intelektualną Uczelni w latach 2011-2014 wyniosły 1.669,3 tys. zł, w tym koszty związane z obsługą prawną rzecznika patentowego Uczelni – 691,9 tys. zł (41% ogółu kosztów), koszty związane ze zgłoszeniem i utrzymaniem ochrony patentowej przez zewnętrzne kancelarie prawne – 617,5 tys. zł (37%). Pozostałe koszty dotyczyły m.in. opłat związanych z uzyskaniem i przedłużeniem ochrony przedmiotów własności przemysłowej, kosztów wycen i usług prawnych.

Przychody Uczelni z tytułu udzielonych licencji i sprzedaży technologii ogółem wyniosły 3.505,5 tys. zł, w tym z komercjalizacji dokonanej po 2007 r.⁵⁰ – 2.491,1 tys. zł. Z kwoty tej (po odliczeniu podatku VAT oraz prowizji przekazywanej CTT sp. z o.o.) większość (60%) przekazywano twórcom (w badanym okresie z tytułu komercjalizacji dokonanej po 2007 r, przekazano 1.286,2 tys. zł), 10% przekazywano do DDT, a 30% przekazywano do jednostki organizacyjnej, w której powstało rozwiązanie. Prowizja w wysokości 15% od wartości umów przekazywana do CTT sp. z o.o. na podstawie umowy⁵¹ wyniosła do końca 2014 r. 203,2 tys. zł. W badanym okresie nie pomniejszono przychodów uzyskanych z komercjalizacji o koszty poniesione przez Uczelnię w związku z ochroną i komercjalizacją, gdyż zgodnie z § 6 pkt 11 regulaminu koszty te były pokrywane z budżetu jednostek, w których powstał przedmiot ochrony, a koszty wycen technologii niezbędnych do komercjalizacji ponoszone były z części kwoty z komercjalizacji przekazywanej do DDT (w badanym okresie na ww. koszty przeznaczono 163,1 tys. zł.).

W latach 2011-2014 Uczelnia dokonała wycen 15 wyników badań naukowych i prac rozwojowych, wydając na ten cel 135,7 tys. zł, w tym 46,9 tys. zł ze środków DTT w ramach przekazywanych do ww. działu 10% korzyści z komercjalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 455-480, 882-884, 915-917)

Przychody związane z komercjalizacją własności przemysłowej Uczelni nie stanowiły znaczącej kwoty z budżecie Uczelni, pozwalały jednak na pokrycie kosztów ponoszonych na zarządzanie własnością intelektualną. Jak wyjaśnił Prorektor ds. Innowacji prof. dr hab. inż. Piotr Kula *skuteczność zarządzania własnością intelektualną w PŁ nie powinna być bezpośrednio oceniana przez porównanie przychodów z komercjalizacji oraz nakładów ponoszonych na własność intelektualną. Również niewymiernym jest tego typu porównanie, ponieważ niejednokrotnie nakłady dotyczą technologii, które mają szanse na komercjalizację w dłuższej perspektywie.(...) Politechnika Łódzka jest postrzegana przez przedsiębiorców jako kompetentny partner w zakresie zlecania usług, prowadzenia wspólnych projektów oraz wdrożeń. Skuteczności w tym zakresie sprzyja fakt, że mamy tutaj do czynienia z bezpośrednią odpowiedzialnością na potrzeby przedsiębiorców, czyli rozwiązanie wskazanych przez rynek problemów. Wpływ na efekty ma również bezpośrednie finansowanie tego typu badań przez samego przedsiębiorcę.*

(dowód: akta kontroli str. 973)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia spójności oraz kompletności baz danych o przedmiotach własności intelektualnej i ofercie komercyjnej Uczelni.

Ocena cząstkowa

Uczelnia prowadziła działania w celu budowania ekonomicznego potencjału posiadanej wartości intelektualnej oraz zapobieganiu ryzyku utraty praw do ww. własności.

⁵⁰ Uczelnia dokonywała komercjalizacji od 1996 roku, przychody z tytułu udzielonych licencji i sprzedaży technologii przed 2007 r. wyniosły dodatkowo 1.014,4 tys. zł

⁵¹ Umowa z dnia 27 grudnia 2012 r. W latach 2011-2012 kwota prowizji nie pomniejszała przychodu, wynikała z odrębnych umów zawieranych między kontrahentem a CTT sp. z o.o.

4. Wykorzystanie chronionej wiedzy przez Uczelnię, w tym transfer technologii z nauki do biznesu.

W wyniku oceny parametrycznej, dokonanej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych⁵², spośród 10 jednostek naukowych Politechniki, siedem Wydziałów otrzymało kategorię A, pozostałe uzyskały kategorię B⁵³. Liczba patentów, którymi dysponowała Uczelnia na koniec każdego roku w latach 2011-2014 r. wynosiła odpowiednio: 158, 135, 165, 186. Uczelnia posiadała także prawa ochronne do trzech znaków towarowych. Ponadto w badanym okresie Uczelnia wniosła do UP RP o uzyskanie ochrony patentowej 288 wynalazków. W badanym okresie Uczelnia dokonywała komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, zgodnie z § 8 pkt 1 regulaminu, poprzez ich sprzedaż, udzielenie licencji oraz wniesienie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do spółek. W latach 2011-2014 sprzedano lub udzielono licencji na 25 patentów⁵⁴, trzy know-how, 10 praw autorskich oraz jeden znak towarowy. Wartość skomercjalizowanych przez Uczelnię⁵⁵ lub za pośrednictwem CTT sp. z o.o. rozwiązań wynosiła odpowiednio: 2.490,9 tys. zł (patenty i zgłoszenia patentowe); 495,9 tys. zł (know-how); 129,5 tys. zł (prawa autorskie); 98,4 tys. zł (znak towarowy).

Ponadto w 2012 r. Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska udzielił dwóm kontrahentom licencji na prawa autorskie do programów „ExAWZ” i „AWZ” na kwotę 7,4 tys. zł. Twórcy ww. programów oświadczyli, że zrzekli się honorariów autorskich, wynikających z komercjalizacji wyników ich pracy.

W latach 2011-2014 Uczelnia wniosła prawa własności lub współwłasności dwóch patentów oraz jednego know-how (o łącznej wartości 11 tys. zł.) do dwóch spółek typ spin-off: Advanced Graphene Products sp. z o.o. oraz REC.BIO sp. z o.o. W badanym okresie funkcjonowała jeszcze jedna spółka spin-off – Hart-Tech sp. z o.o. z usługami i produktami bazującymi na technologiach powstałych w Uczelni. W 2013 r. Politechnika wniosła prawo własności know-how do Łódzkiego Regionalnego Parku Naukowo-Technologicznego sp. z o.o., obejmując udziały w ww. spółce o wartości 907 tys. zł. W 2014 r. zidentyfikowano w Uczelni sześć technologii o potencjale komercyjnym, które zostaną wniesione do tworzonych⁵⁶ spółek spin-off. Przychody Uczelni z tytułu wdrożeń⁵⁷ wyniosły w badanym okresie 3.455,7 tys. zł, natomiast inne przychody związane z realizacją umów usługowych i badawczo-rozwojowych na zlecenie gospodarki – 34.114,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 448, 455-480, 628, 882-885, 903-929, 1440-1454)

W badanym okresie Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności był jednostką wiodącą pod względem liczby skomercjalizowanych przedmiotów własności przemysłowej (6 patentów, know-how i znak towarowy). Jak wyjaśnił Rektor, o *sukcesie komercjalizacji technologii wytwarzania opatrunków z bionanocelulozy zdecydował m.in. niewymagający dużych nakładów finansowych i nieskomplikowany proces jej produkcji. Istotną rolę w komercjalizacji miało również stworzenie pilotażowej linii technologicznej, umożliwiającej zaprezentowanie zainteresowanym nabywcom opracowanego prototypu, a nie jedynie pomysłu dotyczącego koncepcji produkcji opatrunków celulozowych.*

(dowód: akta kontroli str. 967)

Prorektor ds. Innowacji prof. dr hab. inż. Piotr Kula odnosząc się do ograniczeń procesu komercjalizacji prowadzonej na Uczelni stwierdził: (...) *Należy jednak pamiętać, że wymierne wyniki w tym zakresie nie zależą bezpośrednio od samej Uczelni. Komercjalizacja technologii oraz wyniki finansowe z nimi związane zależą bezpośrednio od mechanizmów*

⁵² Na podstawie Komunikatu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 lipca 2014 r. o przyznanych kategoriach naukowych jednostkom naukowym (Dz. U. MNiSW z 2014 r., poz. 38 ze zm.).

⁵³ Kategorię B otrzymał Wydział Organizacji i Zarządzania, Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska oraz Instytut Papiernictwa i Poligrafii.

⁵⁴ W tym sprzedano lub udzielono licencji na 18 rozwiązań, które zgłoszono do UP RP, ale nie uzyskały one jeszcze w momencie zawarcia transakcji pełnej ochrony patentowej.

⁵⁵ W przypadku sprzedaży jednego patentu komercjalizacja została przeprowadzona przez DTT, gdyż umowa sprzedaży została zawarta przed wejściem w życie § 8 pkt 2 Regulaminu z 2011 r. stanowiącego, że wyniki badań naukowych i prac rozwojowych Politechniki Łódzkiej komercjalizowane są poprzez spółkę celową CTT sp. z o.o.

⁵⁶ W 2014 r. zakończono na Uczelni prace przygotowawcze w zakresie utworzenia sześciu spółek spin-off.

⁵⁷ Przychody wynikające z umów wdrożeniowych z użytkownikami wynalazków, ewidencjonowane na podstawie „Kart wdrożeń”, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym.

rynkowych (...) Na rynku polskim zdecydowana większość to przedsiębiorcy z sektora MŚP, którzy nie dysponują wolnymi środkami finansowymi (...). Z drugiej strony przedsiębiorcy oczekują rozwiązań o zaawansowanym stopniu rozwoju technologicznego, co najmniej w formie funkcjonującego prototypu. Natomiast osiągnięcie tej fazy gotowości, biorąc pod uwagę środki finansowe, jakimi uczelnie dysponują aktualnie jest jedną z największych barier niezbędną do pokonania w najbliższej perspektywie.

(dowód: akta kontroli str. 972-973)

W badanym okresie Uczelnia prowadziła prace nad ewaluacją i udoskonaleniem wewnętrznych regulacji związanych z zarządzaniem własnością intelektualną. Uchwałą Senatu Uczelni nr 3/2015 z 25 lutego 2015 r. wprowadzono „Regulamin zarządzania prawami własności intelektualnej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych w Politechnice Łódzkiej”⁵⁸. Ww. regulamin uwzględnia zmiany w obowiązujących przepisach, wprowadza także usprawnienia samego procesu zarządzania własnością intelektualną Uczelni poprzez:

- usprawnienie procesu identyfikacji własności intelektualnej Uczelni dzięki wprowadzeniu wymogu zgłaszania kierownikom jednostek organizacyjnych, oprócz wynalazków także know-how, oprogramowania i utworów w rozumieniu prawa autorskiego oraz wyników prac badawczych prowadzonych przez studentów i doktorantów, w tym dodatkowo opisu aspektów rynkowych danego rozwiązania (np. przewagi innowacyjnej, przewagi konkurencyjnej, branży potencjalnego zainteresowania wynalazkiem);
- regulację kwestii przekazywania informacji w Uczelni o wynalazkach zgłaszanych do UP RP przy pomocy zewnętrznych kancelarii patentowych.

Zdaniem Prorektora ds. Innowacji prof. dr hab. inż. Piotra Kuli, *postanowienia nowego regulaminu będą miały istotny wpływ na zarządzanie własnością intelektualną w kontekście jej komercjalizacji. 3 miesięczne badanie potencjału rynkowego nowych rozwiązań to szansa na zintensyfikowanie komercjalizacji. Inną szansą wynikającą z tego mechanizmu jest generowanie przychodów zarówno z komercjalizacji przez Uczelnię, jak również z komercjalizacji prowadzonej przez uwłaszczonych naukowców. Ponadto świadome podejmowanie decyzji o uwłaszczeniu może wpłynąć na ograniczenie kosztów ponoszonych w związku z utrzymaniem ochrony rozwiązań o niskim potencjale rynkowym.(...) Elementem, który może stanowić zagrożenie jest podejmowanie decyzji o komercjalizacji lub odstąpieniu od komercjalizacji. Wykonanie takiej analizy kompleksowo i profesjonalnie wymaga znacznie więcej czasu, niż wskazane w ustawie okres 3 miesięcy.(...) Kolejnym wyzwaniem będzie egzekwowanie wynagrodzenia z tytułu komercjalizacji przysługującego uczelni w przypadku komercjalizacji następującej po uwłaszczeniu naukowców.*

(dowód: akta kontroli str. 367-392, 930-945, 970-971)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na dokonaniu komercjalizacji praw autorskich do programów komputerowych niezgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami obowiązującymi w Uczelni. Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska dokonał komercjalizacji⁵⁹ praw autorskich do programów „ExAWZ” i „AWZ” poprzez udzielenie dwóm kontrahentom licencji na ww. programy. Działanie to było niezgodne z § 8 pkt 2 regulaminu stanowiącym, że wyniki badań naukowych i prac rozwojowych Politechniki Łódzkiej komercjalizowane są poprzez CTT sp. z o.o. Skutkiem ww. nieprawidłowości było przekazanie całości kwoty uzyskanej z komercjalizacji własności intelektualnej do Wydziału. Dziekan Wydziału prof. dr hab. inż. Ireneusz Zbiciński wyjaśnił: *w 2012 r. twórcom programu zależało przede wszystkim na weryfikacji działania programu w warunkach przemysłowych. Programy zostały sprzedane przez Wydział za zgodą ówczesnych Władz Wydziału.(...) Opłaty wpłynęły tylko na konto Wydziału. Twórcy zrzekli się honorariów. W latach 2013-2014 komercjalizacja ww. programów przebiegała zgodnie z zasadami zawartymi w regulaminie.*

(dowód: akta kontroli str. 628, 908-914, 1452-1454)

⁵⁸ Uchwalony na mocy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w brzmieniu obowiązującym od 1 października 2015 r.

⁵⁹ Na podstawie faktur W-10/50/2012F z dnia 24 lutego 2012 r. na kwotę 2.460 zł oraz W-10/61/2012F z dnia 5 marca 2012 r. na kwotę 4.920 zł.

Ocena cząstkowa

W badanym okresie Uczelnia doskoniła system zarządzania własnością intelektualną i objęła ochroną wysoką liczbę powstałych rozwiązań. W Uczelni podjęto działania w celu transferu technologii do biznesu, komercjalizacja chronionej wiedzy nie była jednak w pełni skuteczna, a w dwóch przypadkach odbyła się z naruszeniem regulacji wewnętrznych.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁰, wnosi o podjęcie działań zapobiegających wystąpieniu przypadków nieprzestrzegania wewnętrznych procedur zarządzania prawami własności intelektualnej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie realizacji wniosku i wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia 31 marca 2015 r.

Kontroler
Violetta Nowak
Specjalista kp.

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Kielcach
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis

⁶⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.